

Materiały do znajomości wachlarzykowatych
(*Lepidopt.-Crambidae*)

Część V. Drugie stanowisko gatunku *Crambus maculalis*
Zett. w Tatrach polskich

Studies on the family *Crambidae* (*Lepidoptera*)

Part V. A second location of *Crambus maculalis* Zett. in Polish Tatra Mts.

podał

STANISŁAW BŁESZYŃSKI

Gatunek *Crambus maculalis* Zett, został odkryty po raz pierwszy w Polsce w lipcu roku 1954 w Dolinie Stawów Gąsienicowych w Tatrach przez S. Stacha. W pracy swej pt. „Microlepidoptera Tatr polskich“ (Spr. Kom. Fiz. P. A. U. T. LXX) podał on, jak sam mi wyjaśnił, jako miejsce połowu tego okazu, omyłkowo Dolinę Pięciu Stawów. Mimo dalszych licznych i skrzętnych poszukiwań, S. Stachowi nie udało się tego rzadkiego wachlarzyka ponownie złapać. Mgr S. Adamczewski wspominał mi, iż przed II wojną dostał od Rudkowskiego, który przez długie lata zbierał motyle w Tatrach, jeden okaz gatunku *C. maculalis* Zett, pochodzący z Tatr (prócz tego S. Adamczewski widział w zbiorze Rudkowskiego dwa dalsze okazy tego gatunku). Okaz ten w czasie powstania warszawskiego w r. 1944 spalił się wraz ze zbiorami Państwowego Muzeum Zoologicznego w Warszawie. Adamczewski niestety nie przypomina sobie, gdzie okazy Rudkowskiego były zebrane.

W r. 1946 podjąłem badania nad motylami Tatr polskich i od tego czasu co roku poszukiwałem gatunku *C. maculalis* Zett. w Dolinie Stawów Gąsienicowych, lecz bezskutecznie. W roku 1949, korzystając z zasiłku Komitetu Badań Fizjograficznych Polskiej Akademii Umiejętności, rozpocząłem poszukiwania na Pysznej w Tatrach Zachodnich (ok. 1400—1700 m). W dniach 14 i 26 lipca udało mi się złowić tam po jednej samiczce *C. maculalis* Zett, wypłaszając je z koso-drzewiny. Obie te samiczki były dość oblatane, co wskazy-

wało by, iż lot tego gatunku rozpoczyna się prawdopodobnie już z końcem czerwca. Samiczka złowiona 14 lipca złożyła tego dnia około 30 jajeczek. Były one kształtu beczulek, wyraźnie podłużnie i bardzo delikatnie poprzecznie żeberkowanych, barwy żółto kremowej. Jajeczka po paru dniach nabrały barwy łososiowej. Po upływie około 10 dni wylęgły się gąsieniczki barwy różowawej, z ciemnymi głowami i tarczками pozagłowowymi. Podawałem im rozmaite gatunki traw, lecz nie chciały przyjmować pokarmu i po paru dniach zdechły. Przypuszczam, iż gąsienice tego gatunku żyją na mchu.

C. maculalis Zett., znany jest z Europy północnej oraz gór Europy środkowej, jak Alpy, Karkonosze i Tatry, jest więc gatunkiem boreo-alpejskim. Interesującym było by zbadanie, czy rasa tatrzańska *C. maculalis* Zett. jest identyczna z formą północno-europejską, czy też gatunek ten tworzy w Tatrach rasę odrębną. Niestety bardzo nieliczny materiał, jakim dotychczas rozporządzałem, (prócz okazów — złowionych przeze mnie, oglądałem okaz samca złowiony przez S. Stacha, oraz kilka okazów w zbiorze S. Tolla, pochodzących z Karkonoszy. Z Europy północnej posiadam w swym zbiorze tylko jeden okaz *C. maculalis* Zett.) nie pozwolił mi na razie na opracowanie tego zagadnienia. Okazy z Tatr i Karkonoszy są nieco większe i o bardziej rozwiniętych skrzydłach przednich niż u okazu z Norwegii.

Proponuję dla tego gatunku polską nazwę Wachlarzyk plamisty.

Z Muzeum Przyrodniczego Polskiej Akademii Umiejętności
w Krakowie (1950).

Summary

The species *Crambus maculalis* Zett. was known in the Polish Tatra Mts. only from one place in the valley of the Gąsienicowe Lakes (1600 m above sea-level); I caught it on July 14th and 26th, 1949, in the Western Tatra in Pyszna (1400—1700 m above sea-level). One of the caught females laid eggs-cream-coloured, barrel-shaped, ribbed distinctly

lengthwise and very delicately transversally; about the tenth day there hatched pinkish caterpillars with dark heads and dark shields behind the heads. The caterpillars died after a few days. The specimens from Tatra are bigger and have more distinct light spots on the anterior wings than the from Norway which I possess in my collection.